

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

== A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG“ HIVATALOS KÖZLÖNYE ==

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Közösek, papok, gazdasági egyetemi tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, köznevelési és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon-szám 15. Egy példány 10 fillér. Telefon-szám 15.

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAFTULAJDONOS:

BETEGET PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

SZÁSZ ENDRE

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk.

Apróhirdetések azvankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árakban szerint. Nyílt-tér soha 1 K. A nyílt-tér és hirdetések díja előre fizetendő.

M. kir. postatakarékpénztári oheque-számla 10.489. szám.

Koldusok és árvák.

Alig lehet olyan szivtelen ember, aki elszomorodva nem látná rongyos, beteges arcú, kiéhezett embertársait.

A templomok bejáratánál, az utcasarkokon és a házak kapui előtt dideregve mormolja száz meg száz nyomorult az Ur imáját, melyben esdekelve, siralmas hangon mondogatja: „mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma!...“ És ha a könyörület sziv által nyújtott alamizna kiaszott tenyerébe hull, szeretettel emeli ajkához, csókjával illeti a száraz kenyeret vagy a durva fillért. Ha pedig a zsugori félrelöki a feléje nyújtott kalapot; ha az elbizakodott küszöbéről elüzi az éhségtől gyötört nyomorékot, akkor is békevel türi sorsát, epedve tekint az újabb jövevény felé és reménykedve nyúl a másik kilincs után, mert hiszen ő koldus, neki megsértődnie nem szabad, az ő osztályrésze a békétérés.

Akad-e város vagy falu, melynek ily szájalomraméltó alakjai ne volnának? Nem!... Minden községben láthatjuk a vándorzó nyomorékokat, botorkáló öregeket, a vakokat és hülyéket, — az Istennek e szerencsétlen teremtséit.

Minden helységben találunk koldust, kit a társadalom kebeléből kivetett; kire undorodva tekint a szalonok hölgye, iszonyodva a boldog állapotban levő anya; irgalom nélkül a fősvény. Pedig hát a koldusok is Isten képmásai és emberek, mint mi vagyunk... Vajjon miért kell hát baromhoz hasonlító sorsban részesülniük!?

A nyomorba jutott embernek miért kell a finnyás természetükben undort keltenie; miért kell a boldog állapotú anyának e nyomorékoktól irtóznia és a fősvény, zsugori embernek rettegnie!?

Gondolkozzunk erről az okvetlenül megoldásra váró kérdéstről, mely szegényfoltja az emberiségnek...

Vizsgáljuk meg az ügyet közelebbről. Vajjon nem önmagunkban, a társadalom vezető elemeiben van-e az ok; nem épen a társadalom-e a hibás vagy bűnös és nem a társadalom előkelői-e a felelősek Isten és emberek előtt azért, hogy a nyomor az utcán, a köztereken,

a templomok és házaink küszöbén s mindenütt, ahova te kintünk, arcunkba kergeti a szegény pirját?!...

Elismerjük, erős szavakat használunk talán, de minden betű az igazságot mondja. Mert hiszen módjában állana a társadalomnak, sőt nemcsak városunk komolyan gondolkozni tudó intéző köreinek, hanem még az egyes községeknek is, hogy e szót: koldus örökre töröljék, lehetetlenné tegyék az ehhez fűződő fogalmat egyszer és mindenkorra.

Ahol lehet társadalmi uton, a községi szegényalapok felhasználásával állítsák fel a menedékházakat. Teremtsek ott-hont sorsüldözött, keresetkétlen és nyomorék embertársainknak. Szüntessék meg e szegénytelen jelzőt: koldus.

A „Székely-Udvarhely“ hasábjain több alkalommal küzdöttünk ez emberbaráti eszme megvalósításáért — eredménytelenül. Nem akarjuk elhinni, hogy társadalmunk körében, a jó érzelű embereknél, kiáltó szavunk nyomtalanul maradt volna. Hiszszük, hogy az eszme él, csak alszik s épen azért ébresztgetjük: hátha lábra kapna és teljesítene humánus feladatát mindnyájunk megnyugvására, öröme s az emberiség gyönyörűségére.

Hiszen a menedékházak felállításával elejét vehetjük annak, hogy olyanok, akik munkabírók, nem koldulhatnak; a csavargóktól, kik leginkább azért háznak, hogy ami kezükhöz közel áll, elemelhessék, megszabadulunk; a különféle nyavalyák terjedése is gátolva lesz, mert a koldusok mindenfelé megfordulnak és különböző betegségek csiráit terjeszthetik; a mindennapi zaklatástól is kímélve leszünk. A főök azonban az, hogy a menedékházak felállításával a nyomor enyhítve legyen; a kik már annyira elöregedtek, hogy koldulni sem képesek, ne kényszerüljenek éhezni, dideregni, sőt ami borzasztóbb, férgek között az ólban, vagy valamely félreeső helyen kinlódni, mint az már nem egy esetben nyilvánvaló lett...

Mindenütt van teljesen vagyontalan árva és akad olyan szülő is, aki gyermekeit elhagyja, mert nem akarja vagy nem képes eltartani. Ez ártatlan gyermekek kegyelem ke-

nyérré szorulnak, avagy hatóságilag dajkaságba adatnak. Minden esetben rettenetes az állapotuk. Étélük az, ami a kutyáé, ruházatuk az utcáról felszedett rongy. Sem testükkel, sem lelkükkel nem törődik senki. Az eltartó felszedi a díjat, vesz belőle saját gyermekének ruhát, kenyeret, a kis árvát pedig élen, szomjan hagyja. A nyomorult nyáron az utca porát eszi, télen a sült tök héján rágódik; piszokkal, fekélyekkel és férgekkel van borítva kis teste. Irgalom a jó Istentől, ha magához veszi az ilyen elátkozott senki gyermekét.

Azért is szükséges tehát a menedékház felállítása, mert az öreg anyókák, kik ott lesznek, majd a szülő nélkül maradt gyermekeket szépen ápolgatják, nevelgetik. Tisztán tartják őket, ruhácskájukat megvarrják, betegségeikben pedig gondozzák. De nemcsak e gyermekekre ügyelnének fel, hanem különösen nyáron át a nagy munkaidőben és máskor is a szülők bizalommal vihetnék hozzájuk kicsinyeiket s míg távol vannak, addig ügyelnek rájuk és megetetik.

Az állami kö- és agyagipari szakiskola épülete amugy sem felel meg immár nagyratörő hivatásának. Kérlemmezzük, hátha Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter Ő nagyméltósága ezt egy vármegyei szegények házának átengedné.

Ott van közel a városi sétatér. A menedékház lakói közül a legöregebb is képes volna nyár idején a locsolás végzésére, gyomlálásra, fatisztogatásra és a többi kerti munka elvégzésére. A kerti munka idején tehát a sétatér létesítendő parkjait gondoznák. Eddig ugyis parlagon hevert. Télen pedig kosár, lábtörő, szakajtó, tollfosztás, kóctépés s más efféle munkákat teljesíthetnének. Az erőteljesebbek ezenkívül még az utcákat és közttereket is söpörhetnék, a járdákról a havat és sarat felkotorhatnák. Munkájuk által fontartásukat megkönnyítenék, sőt sem az egyesek, sem a lakosság nagyobb terhére nem lennének.

Ezek után nem magasztos emberbaráti kötelességet teljesítené-e a társadalom, ha a menedékházat fölállítja? Nem lenne-e szép hivatása e humánus intézménynek, melyben az aggok apró munkával és az ár-

vák nevelésével foglalkoznának?...

Buzduljon fel városunk és vármegyénk társadalmának minden rétege; az arra hivatottak minél előbb vegyék kezükbe az ügyet és teljesítsék az emberiség e legszebb kötelességét!

A nemes cél megvalósítására törekedjék minden ember, szegény és gazdag egyaránt, mert hisz nem újabb teher, nem újabb adó lesz ez, hanem a könyörület által eddig is nyújtott alamizna egyedül célszerű, gazdaságos felhasználása, melyet a Mindenható ezerszeresen visszafizet...

Lássuk, ki lesz a kezdeményező! Mi követjük és oldala mellett küzdünk!

Nemzeti népnevelés.

Irta; Halász Ferenc miniszteri tanácsos.

Nyelvben és érzelében egységes magyar nemzeti állam! Ez a főcél, amely felé mindannyiunknak okos tervszerűséggel, szivós kitarással törekednünk kell. Azt a természetadta csodás keretet, amely szép hazánkat a Kárpátok bérczeivel és a Duna-Dráva hullámaival körülövezi be kell töltenünk testvéries érzelmű, egymást megérteni tudó magyar nemzettel.

Ha ezt a célt elérhetjük, ezer éves fennállásunk örök időkre biztosítva van. Ha azonban bábeli nyelvzavar és ellenségeskedés dülne tovább is közéletünket, menthetetlenül szétzüllünk, más nagy nemzet-molochok zsákmányaivá leszünk.

Ámbár az alkotmányos korszak beállta óta letelt 40 év alatt népoktatásunk kétségtelenül nagy arányokban fejlődött, mégis e téren bizony még nagyon sok a tennivaló. Elég ha csak azt említem, hogy a magyar anyaországban a hat éven felül való népességnek még mindig 38-6 százaléka nem tud írni, olvasni és hogy az anyaország népességének jó 40 százaléka nem beszéli az állam nyelvét.

Pedig az elvitázhatatlan, hogy nemzetünk jövőjét egyéb más tényezők mellett csak egy biztosíthatjuk, ha a nép millióit a magyar hazafias irányu és a közeletre is kiható népnevelésben részesítjük.

Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter áthatva a nemzeti irányu népoktatás nagy fontosságától, korszakos jelentőségű népoktatási törvényeivel biztosította, hogy bizonyos idő múlva az ifjú nemzedék nemcsak az írás-olvasásban, de az állam nyelvének ismeretében és hazafias szellemében is

kifogástalan készségre és érületre fog jutni.

Apponyi gróf kormányzásának sulypontját a nép művelésére fordítja; és alig három évi miniszterisége alatt oly eredményeket ért el, melyek a legvérmesebb reményeket is felülmúlják.

Megalkotta a nem állami elemi népiskolák jogviszonyairól és a községi és felekezeti néptanítók járandóságairól szóló 1907. évi XXVII. t.-cikket, mely minden iskolától az államellenes irányzatok kerülésén felül még azt követeli, hogy a magyar címernek és zászlónak, a magyar történelmi emlékeknek és ennek révén a hazafias szellem pozitív ápolásának tért nyisson; hogy az állami nyelv tanításában elérje azt a minimális eredményt, mely az 1879: XVIII. t.-c. szándékának megfelel és ezzel a nemzeti összeforradás ügyét szolgálja; és hogy a tanító a magyar király, magyar haza és magyar alkotmány iránti hűségét esküvel megerősítse. A tanítói fizetés kielégítésére nyújtott állami segély feltételül pedig még azt kívánja a törvény, hogy minden államsegélyes iskolában a magyar földrajz, magyar történelem és alkotmánytan a miniszter által kiadott tanterv szerint és az általa jóváhagyott tankönyvek segítségével taníttassék. A törvény végrehajtása érdekében gondoskodott Apponyi miniszter az állami felügyelet hatékony kiterjesztése felől, és nincs kétség aziránt, hogy ezen törvény által a magyar hazafias irányú népnevelés terjesztésében néhány év múlva igen örvedetes eredményeket fogunk tapasztalni. Itt megemlítjük, hogy a községi és felekezeti néptanítók fizetésének kiegészítésére az állam 1909-ik évben már 8 és fél millió koronát fordít.

Másik nagy alkotása Apponyi miniszternek az állami elemi népiskolai tanítók illetményeinek szabályozásáról és az állami népiskolák helyi felügyeletéről szóló 1907. évi XXVI. t.-cikk. Az állami népoktatás hazánkban elsőrangú kulturpolitikai jelentőséggel bír, mert az eddigi tapasztalatok fényesen igazolták, hogy az egységes magyar nemzeti állam megeremelésében az állami népoktatás egyike a leghatásosabb eszközöknek. A közoktatási kormányzatnál tradicionális elv, hogy sehol sem erőszakolja az állami népoktatást, amely önmagától is oly nép-szerű és vonzó erővel bír, hogy községeink vetélkedve kérelmezik népoktatásuknak állami kezelésbe való vételét. Az állami népoktatásnak nagyarányú fejlődését mi sem igazolja nyomatékosabban, mint az az adat, hogy ezelőtt 13 évvel, 1895. évben csupán 1500 állami tanítónk volt és akkor az állami oktatásra csupán 4 millió korona költség fordított, míg az 1909. évi állami költségvetésben, az az év őszén megnyíló új állami iskolákkal együtt 7 ezer állami tanító illetménye van felvéve és az állami oktatás összes költségei 15,834.515 koronára rúgnak. Meg kell említenem, hogy ezen rendkívül nagy emelkedés legnagyobb aránya éppen Apponyi gróf kultuszminiszter kormányzásának idejére esik. Ez az egy körülmény is fényesen igazolja,

menyire szíven viseli Apponyi gróf az állami népoktatást azon egyedüli helyes értelemben, hogy mindenütt, ahol a községi vagy más felekezeti iskolafenntartók összerejükből nem képesek, vagy más okokból nem akarnak a magyar állam érdekeinek megfelelő népoktatást létesíteni és fenntartani, oly helyeken az állam vonul be mint iskolafenntartó, és az állam nagy erkölcsi és anyagi erejével biztosítja a vallás-erkölcsi alapon nyugvó magyar nemzeti népnevelést. Megemlítem, hogy az állami elemi népiskolákban immár félmillió tanköteles részesül oktatásban. Azt csak futólag említem, hogy az 1907: XXVI.-c. az állami tanítókat állami tisztviselőkné minősítette és számukra a mi anyagi viszonyainkhoz mérten olyan javadalmazást biztosított, amely a művelt nyugat nem egy nemzetével kiállja a versenyt.

Szociális szempontból nagy fontossággal bír Apponyi miniszter harmadik népoktatási törvénye az elemi népiskolai oktatás ingyenességéről. Ennek a törvénynek, amely 1909. év szeptember hó 1-én lép életbe, az a célja, hogy az elemi népiskolákban a tanítás teljesen ingyenes legyen, vagyis hogy a tankötelesek semmiféle címen tanítási díjat ne fizessenek. Az általános tankötelezettséget népoktatási alaptörvényünk már 40 év előtt kimondotta, mégis sajnálattal kell megállapítanunk, hogy tanköteleseinknek csak 79,5 százaléka jár iskolába és így hatszáz ezer-nél több tanköteles oktatás nélkül nő fel. Ezen türethetetlen állapot egyik okát a tandíjszedésben is kell keresnünk. Apponyi miniszter tehát azon elvből kiindulva, hogy az általános tankötelezettséggel egyáltalában nem fér össze, hogy az ezt teljesítő születtől az iskola tanítási díjat szedjen, megalkotta az elemi népoktatás ingyenességéről szóló törvényt. A tandíjból eddig befolyt évi jövedelmet, amely összesen 3.400.000 koronát tesz ki, ezentul bizonyos feltételek mellett az állam fogja az iskolafenntartóknak kárpótolni. Reméljük, hogy az ingyenes népoktatás jelentékenyen fokozni fogja az általános tankötelezettség érvényesítését.

Ugyanezen törvényben gondoskodott a miniszter az elemi népiskolákban szervezendő ifjusági könyvtárak felől és e tekintetben a külföldi államok népoktatási rendezését felülmulta.

Mindezen törvényeknek szerves kiegészítőjéül szolgál az a törvényjavaslat, melyet Apponyi miniszter a múlt nyáron a gazdasági népoktatás rendezéséről a képviselőház elé terjesztett. Ezen javaslat szerint a gazdasági népiskolának az a célja, hogy a 13—15 éves, mindkét nem-beli tanulókat eddigi ismereteikben megerősítse és továbbképzésük mellett a gazdaság egyes ágaiban oly mértékben begykorolja, hogy a fiuk, mint leendő földművesek, okszerűleg kezelhessék birtokukat vagy mint gazdasági munkások keresetképességüket fokozzák; a leányok pedig mint jövendő gazdasszonyok és családanyák a munkakörükbe eső gazdasági ágakban és háztartásban megkivántató tudnivalókkal megismerkedjenek s a főbb teendőket elsajátítsák.

Nem szükséges bővebben indokolni, hogy a gazdasági népoktatásról szóló törvény, amelyhez hasonló törvény még nincs a civilizált államokban, éppen hazánkban, ahol a nép tulnyomó zöme földműveléssel foglalkozik, vagy közgazdasági, mint szociális és nép művelődési szempontból elsőrangú jelentőséggel bír.

Ime ez Apponyi gróf harmadfél-évi miniszterkedésének törvényhozási eredménye. Ezeknek jelentőségét még az is fokozza, hogy nemzetünk az általános választói jog behozatalával korszakos átalakulás előtt áll. Mennél inkább kiterjeszthetjük népoktatási törvényeink végrehajtásával a hazafias szellemű és a közéletre is kiható népművelődést, annál biztosabban haladhatunk elő a legkiterjedtebb választói jog mellett is a magyar nemzeti állam konszolidációjában.

A nemzeti irányú hazafias népnevelést Apponyi miniszter a tanköteles koron túl is biztosítani és terjesztetni kívánja az iskolán kívüli oktatás rendezésével. Az erre vonatkozó munkálatok folyamatban vannak.

Ha még azt megemlítem, hogy Apponyi miniszterisége alatt a kultuszterca költsége több mint 30 millióval emelkedett, kimutattam, hogy a hazafias irányú népoktatás terén Apponyi miniszter rövid kormányzása ideje alatt többet tett, mint amennyit a legvérmesebb reménnyel is várhattunk.

Az egységes magyar nemzeti állam kiépítésére a népkultura biztosan meg van alapozva. Ez uton haladva s ha még a többi tényezők is harmónikus közreműködnek, — a második ezer év dicsősége biztosítva van.

Falusi dráma a mezőn.

A pálinkának szerepelnie kell.

— Saját tudósítónktól. —

Málnási Pál fenyédi lakos fuvaroságból él. Az elmúlt kedden is a Klein Zsigmond cég székelyvársági fateleperől deszkát szállított Székelyudvarhelyre.

Utközben a székelybetlenfalvi határon, éppen a határpataki hidnál találkozott Gábor Ferenc máréfalvi lakossal, aki Székelyudvarhelyről, hova tüzfát szállított, üres szekérral hazafelé hajtott.

A két székely szekérének tengelye összeakadt, de minden nagyobb kár nélkül megszabadultak. Málnásinak ez azonban nem volt elég; boszut akart állani az üres szekérral kellőképen előle ki nem tért Gábor Ferencen. Kiszabadította egyik lovát a vonósíjából s annak hámfájával neki rohant, de Gábor Ferencé azon kérésére, hogy hákárt tettek — megfizetik, csak az urát ne bántsa, Málnási — látszólag — lecsendesült és így utnak indultak...

Málnási alig ment ötven lépésnyire, újból káromkodni kezdett. Leszállott szekérére s az előbbi módon ismét elővett hámfával kezében vissza szállt Gábor Ferenchez, aki ökrös szekérral lévén, a minden alapos ok nélkül feldühödött Málnási elől menekülni nem tudott.

Hiába jajveszékelt a három asszony, kik Gábor szekérével mentek, Málnási oly erővel csapott jobb szeme fölé a szerencsétlen ember

fejére, hogy az menten eszméletlenül össze esett. Orrán és száján ömlött a vér.

Gábor Ferencé és a két asszony hóval addig dörzsölték, míg magához tért s a szekérral hazafelé indultak.

Fenyéd és Máréfalva községek között Gábor Ferenc ismét rosszul érezte magát. Egyet fordult és eszméletét veszítve, a földre esett.

Itt az asszonyok Olasz Jakab segítségét kérve, bejutottak Máréfalvára, hol Olasz lakásán elhelyezték a súlyosan sebesített embert, ki ágyban fekvé mintegy másfél óráig volt teljes eszméletlenül.

Később György Lázár plebános a szegény embert halottak szentségében részesítette. A lelkes vigasztalói szavai után láthatólag kissé jobban érezte magát.

A nagy csoportosulás láttára, az épen szolgálatban levő Kutaj László csendőrszervező is megjelent. De már ekkor az őrsvezető kérdéseire igen nehezen tudott néhány szót felelni. Csupán annyit mondott fájdalmas nyöszörgéssel:

— Málnási Pál... A szekerek összeakadtak... és erejét végkép elveszítvén, kiszenvedett.

Kutaj őrsvezető a tanukat kikérdezte s azonnal Fenyéd községbe sietett.

Málnási éppen akkor érkezett haza Székelyudvarhelyről. Súlyos tettet töredelmesen bevallotta. Azzal védekezett, hogy Székelybetlenfalván a Péter Dénes korcsmájában éhgyomorra egy deci pálinkát ivott s valószínűleg annak hatása hozhatta oly rendkívüli indulatba. Péter Dénes korcsmája a tett színhelyétől, mintegy 4—500 lépésnyire lehet.

Eddig van a szörnyű, megrázó történet, mely a rendelkezésünk alatt álló adatokból megállapítható volt. Az eset további részleteit a büntető bíróság van hivatva összegyűjteni. És itt befejezettnek is tekinthetők újságírói feladatunkat, hogyha az a *deci pálinka* ezuttal a Péter Dénes korcsmájában maradt volna. Így azonban ismételtén — éppen székely testvéreink jól felfogott érdekében s e szomorú eset alkalmából is — hangoztatjuk: óvakodjanak a szesz italok használatától, mely életüket, becsületüket és mindent elpusztít, a mi utjába kerül.

Gazdakörök rovata.

Kaszálóink helyes gondozásáról.

Tudvalevő dolog az, hogy a boronálásnak a rétre igen jó hatása van, mely körülmény a következőkben jeli magyarázatát. A rétet alkotó különböző füvek és herefélék gyökérzete a feltalajt annyira behálózza és megtömiti, hogy az jóformán teljesen légjárhatatlanná válik és a gyökér rendszeres életműködése csak igen lassan mehetne végbe boronálás nélkül. Továbbá a gyökér tápanyagfelvételénél szereplő savak a talaj legfelső rétegében tulságosan felhalmozódnának s ki nem válthatván az egyes kényesebb természetű igényesebb fűfélék sinylődését, elhalását eredményeznék, minek megint természetszerű következménye lenne az, hogy a kipusztult jobb füvek helyét lassan-lassan gyomok, mohfélék, egyszóval csekély takarmány értékkel bíró növények foglalják el

Legszébb kivitelben, ugyanott

Kobrak-cipők

Leszállított árban kaphatók.

RI DIVAT-ÖVVEK

7777777777

ÁNYA TÁNDÁNYAI

s folytonos terjedésükkel veszélyeztetnek a még meglevő értékebb fűfeléket is.

Ha azonban a rétek kellő ápolásban részesülnek, az igényesebb fűfelék is megtalálják életfeltételeiket, jobban elterjednek, a herefélék évről-évre nagyobb területet foglalnak le, elnyomják a rosszabb minőségű fűveket s ha ezen felül még egyes értékebb növények magvának elvetéséről is gondoskodunk, rétlünk a legkitünőbb takarmányt termő növényekből fog állani. Ezért van olyan nagy jelentősége a rétek rendszeres boronálásának, a melynek keresztülvitelére a legalkalmasabb idő az őszi és tavaszi.

A rétek boronálásán kívül nem szabad megfeledkezni az azok rendszeres trágyázásáról sem, mely célra legmegfelelőbb a folyók termékei iszapja. Ennek hiányában komposztrágya alkalmazandó rétejre, káilit tartalmazó trágyaszerekkel, mint fahamuval, 40 százalékos káilitrágyasóval, esetleg kainittal keverten, már annyival is inkább, mert a szénatermésben tömördek káliumot viszünk el, melynek pótlásától valami módon gondoskodni kell.

E módok azok, amelyek helyes keresztülvitelétől függ rétejnek jó minősége.

Népet pusztító élelmiszer.

Egy igen gyakran használt és nélkülözhetetlen élelmiszer veszélyességére kell rámutatnunk. Ez pedig az ugynevezett ecetszesz (ecetsav), melyet a legkisebb falusi szatócsnál is könnyen beszerezhet a nép. Mitán ezt az alapjában véve mérgező hatású szert külföldről importálják hozzánk, eltekintve méreg voltától, vásárlásával még hazafiatalanságot is cselekszünk. Külföldre adjuk filléreinket, mely évenként milliókat jelent.

Mióta a pompás zamatu, jó házi-és gyümölcs-ecet használatát az ecetsav, ez a méregital váltotta fel, székely népünk egészségét, gyermekeinek biztonságát, nagy mértékben veszélyezteti.

Udvarhelyvármegye területén, jelenleg egyetlen község sincs, a hol ezt a mérgező élelmiszert nem használnák. Míg a szomszéd Háromszék vármegyéből kitiltotta maga a község, mert nem veszi és nem használja s így a boltokban sem árúsítják.

Vármegyénk területén is valószínűleg azért terjedhetett el annyira és eddig azért nem küszöbölték ki, mivel ecetgyártásunk banyatlóban volt. Másfelől meg senki sem törődött a szegény nép egészségének az ecetszesz révén történő megromlásával.

Mostanában két ecetgyár is léte-sült megynkben s különösen a székelyudvarhelyi mintaszerű berendezéssel bír és hatóságilag állandóan ellenőrizve lévén, megfelelő egészséges jó ecetet készít, a honnan az egész vármegye közönsége szükségleteit beszerezheti.

Hiába küzdünk az alkohol megszűkítható káros következményei ellen, ha az ecetszesz mérgező tulajdonságát figyelmen kívül hagyjuk. A nép legtöbb ételében az ecetszeszt fogyasztja, ez pedig marja, égeti és rája belső szerveit és vágódást kelt benne a pálinka után, melyet mint ellenszert használ, hogy azután valóságos alkoholistá legyen.

Majd a naptárakban és más reklámközzetítő módokon hirdett érteklentlen „uruságok”-hoz fordul s

mikor saját egészségét valósággal így önkéntesen tönkretette, csak azután fordul arra hivatott orvoshoz, megy a kórházba, hol a túlhaladott veszély miatt már alig, vagy éppen nem segíthetnek rajta.

Minden pap, tanító és jegyző a gondjaira bízott nép érdekében cselekszik, ha alkalmas módon megmagyarázza e veszélyes élelmiszer, az ecetszesz, ecetsav káros hatását s jóindulatu utbaigazításaival felvilágosítja közönségét e mérgező helyre nem hozható veszélyeiről.

Vármegyénk agilis alispánját és polgármesterünket szabályrendelet alkotására kérjük. Adózzák meg közigazgatásilag is az ecetszeszt.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Lapunk t. olvasóit** székely hazafias bizalommal kérjük, szíveskedjenek a „Székely-Udvarhely” előfizetési díját, valamint az esetleges hátralékot a már megküldött postatakarékpénztári befizetési lap felhasználásával haladéktalanul utalványozni, hogy lapunkat továbbra is akadály nélkül küldhessük. Teljes tisztelettel: **A kiadóhivatal.**

— **Gróf Majláth** erdélyi püspök ez évi első körlevelében megható szavakkal ecseteli a délolaszországi és szicíliai földrengés pusztításait. Az első segítő ebben a csapásban is — mondja a kegyes püspök — a jószágos anya, a katolikus egyház volt. Fölszentelt fiai és leányai, ámbár az ő fejük fölött is leszakadt a ház, ámbár az omladék százakat összeroncsolt az ő kedves testvérei közül is: legyőzték a hit erejével szívük ijedelme és fájdalomát, elhagyva szegény hallottjaikat, akiken már úgy sem segíthetnek, utra keltek az ingó utcákon. Még a hadihajók derék tengerészei meg sem közelíthették a partokat; még a hideg és elsötételt éjszakában sokáig késett a külső segítség; — a mikor a papok és gyöngye apácák már könyörületesszívvel enyhítették e világfelfordulásban embertársaik borzalmaikat. Ötszáz sebesültet ápoltat a pápa a Vatikán kórházában; ezer árva ellátásáról és neveltetéséről gondoskodik nagykorúságukig; annyi készpénze nem lévén, egy millió líra hitellel sietett az éhen, sebesülten és mezítelenül maradtakon segíteni. Január 24-én vagy az azt követő hétre, minden templomban gyűjtést rendeznek.

— **A Nőegylet közgyűlése.** Ma vasárnap d. u. 3 órakor tartja tisztújító közgyűlését a vármegyei ház kistermében. Ezt megelőzőleg fél 3 órakor választmányi ülés lesz.

— **Az iparhatósági megbizottak választása** ma (vasárnap) délután 3 órakor a város tanácskozási termében Soó Domokos városi tanácsos elnökletével történik meg. Ismételten felhívjuk az érdeklődő iparos polgárságot e fontos választás megejtésében való részvételre.

— **Vármegyénk iparfejlesztő bizottsága** tegnap délután 4 órakor Ugron Ákos főispán elnöke alatt ülést tartott, a melyen több folyó ügyet intézett el.

— **Nagyszabású estélye** lesz városunkban e hó 24-én (vasárnap) a Szent Antal társaságnak. Műsora igen érdekes és vonzó számokból

van összeállítva. Szabó Antal kántor bevezető éneke után Tankó Vilmos főgimn. tanuló szavalja a „Kevlári bucsut” Heinetől. A ref. koll. önképzőkör énekkara énekel. Dr. Solymossy Lajosné és Dr. Dávid Lajos ref. koll. tanár négy kézre zongorán játszanak. Dr. Várentsik Ferenc vármegyei tisztifőügyész pedig szabad előadást tart. Szabó Gáborné Török Piroska énekel. Báró Sebessy Mártha Dr. Solymossy Lajosné zongorakísérettel a „Szép Ilonka” melodramát adja elő. Bezáró ének. Az estélyt Dr. Várentsik Ferencné, Péter Lajosné és Péter Józsefné rendezik Soó Gáspárné elnökségével. E nagyszabású estélyre az érdeklődő közönség szíves megjelenését kéri a rendezők.

— **A jövő iparosai.** Székelyudvarhely város igaros közönsége a villamos-telep szerződésének 32. §-ában szerzett jogai alapján, igen szép jövőt teremthet magának. Ez a §. így szól: „Az elektromos-áram ára motorok hajtására vagy más ipari célokra, tekintet nélkül a nap szakára, melyben az áram használtatik, hektó-watt-óránként 3 (három) fillér; az esetre, ha az áram évi átlag ezer órán túl vétetik igénybe, a többlet fogyasztásért hektó-watt-óránként 2 (kettő) fillér, s a mennyiben az elektromos-telep szállítaná az áramot az esetleg létesítendő városi vízvezeték szivattyuinak hajtására, az e célra felhasznált áram egységára 1:8 fillérben állapittatik meg hektó-watt-óránként.” Az eddig kézi erővel dolgozott és dolgozó iparos elképzelhetetlen gyorsaságot s nagy munkakerő megtakarítást érhet el a villamosáram erejének felhasználásával. Nincs vesztegetni való idő. Aki előhaladását akarja, törekedjék a gyorsabb és olcsóbb hajtóerőt igénybe vevőni.

— **Egyházi estély.** A székelyudvarhelyi református egyházközség ma, január hó 17-én, d. u. 5 órakor, a ref. kollegium tornacsarnokában tartja az évadban harmadik egyházi estélyét. Ez alkalomra a rendezők a következő érdekes programot állították össze: 1. A gyülekezet éneke. Mint a szép híves patakra. II. Zolt. 2. Szaval: Boga Janka áll. isk. tanítónő. 3. Felolvas Dr. Dávid Lajos ref. főgimn. tanár. 4. Énekel Mihálovits Béláné, hármóniumon kíséri Horváth József, ref. kántor. 5. A koldusnak is van hazája. Irtá Ábrányi Emil, szavalja Nemes Árpád VII. oszt. tanuló. 7. A gyülekezet éneke: Áld meg Ur Isten a te népedet. Ezen estélyre a balépes ingyenes, kegyes adományok a Kálvin alapra szívesen fogadtatnak. Az estély rendezői: Bod Emma, Kelemen Ilona, Bod Etelka.

— **Tánciskola.** Simkovits József oktánantató e hó 19-én (kedden) a Budapest-szálló színháztermében tánciskoláját megnyitja.

— **Siremléket Bedő Ferencnek.** A következő sorokat vettük: Tekintetes Szerkesztő ur! Néhai Bedő Ferenc református lelkes szírija rendezésére b. lapjában a „Székely-Udvarhely”-ben megjelent első közlemény után 78 korona adományt kaptam s így gyűjtésem ez idő szerinti eredménye 191 korona. Adakoztak. N. N. 10 koronát; Szöllösi S., Ugron Z., Özv. Boros Károlyné és N. N. 5—5 koronát; Sebesi Ákos, Gyarmathy D. dr., Persián J., Rösler és Gábor 4—4 koronát; Dr. Fodor B., Csia Kálmán, Gálffy István, Flórián Kristóf, Snapek Józsefné, Zimnyi Ferenc, Drago-man D. J., Dr. Várentsik Ferenc 2—2 koronát; Kisgyörgy S., Gálffy Kálmán, Riemer J. Zakariás A., Szé-

kely D., Csiki L., Biró D., Tamás B., Ernst Gy., Deréki A., Sükösd M., Mészáros L., Jaeger F. J., Vajda F. körjegyző olvashatatlan és N. N. 1—1 koronát. Még hozzájárul e gyűjtéshez annak a gyűjtésnek eredménye, melyet Riemer K. Gusztáv ur még akkor mindjárt a néhai halála után indított volt, meg s melyhez többen jelentékenyebb összeggel járultak volt. Riemer ur megígérte, hogy az aláíróktól akik még nem fizették volna be. amit aláírtak, beszedi az adományokat s a nála levő gyűjtéssel együtt rendelkezésemre bocsátja. Ez uton is kérem Riemer urat, hogy szíveskedjék mielőbb rendelkezni s nekem átadni. A gyűjtés eredménye még nem elég, de remélem, hogy még sokan lesznek, akik kérésemet nem utasítják vissza s adományozni fognak, hogy a kitűzött célt megvalósíthassam. Tisztelettel kérem jó ismerőseit, barátait s különösen volt hivat, hogy segítsenek kegyes adományaikkal. Szerkesztő urnak szíveskedjék közönségre, maradok tisztelettel: Dr. Solymossy Lajos.

— **A Nőegylet szerdai fillérestélye** néked jövedelmét a földrengéssel sújtott olaszországiak felszegélyezésére fordítja, a miért is felhívjuk ez estélyre a közönség figyelmét. Az estély műsora: 1. Szaval Ferenczy Lenke. 2. Szabad előadást tart Hegy-megi Kiss Pál. 3. Énekel a koll. önképzőköri férfikar. 4. Magánjelenet előadja Gyarmathy Ildikó. 5. Világposta. Rendezők: Kassay Irén, Dózsa Sári, Lányi Rózsika.

— **Székelykeresztúron** e hó 14-én este a polgári körnek ismét sikerült fillérestélye volt, a melyet özv. Orbán Péterné és Konrád Józsefné rendeztek. Az estély műsora Orbán Balázs János plebános tartalmas beszédével kezdődött. Mántó Annuska és Lányi Irénke pedig sikerült dialogot adtak elő. Majd Konrád Rózsika és Pelcer Vilmos bravuros hegedűjátéka következett, melyet Sáska Annuska jól sikerült szavalata követett. A közönség zajos tapsokkal adott kifejezést tetszésének, melyet a befejezésül Horváth Lajos tanár által rendezett élőkép fokozott.

— **Az iparfejlesztő bizottság** méltó és szép cselekedettel zárta le mult évi működését. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara december közepén 180 koronát küldött a bizottsághoz azzal a felkéréssel, hogy ez összegből helybeli szegény székely iparostanoncok karácsonyra ruhákkal ajándékoztassanak meg. Ugron Ákos főispán, a bizottság elnöke, az öt annyira jellemző minden közérdekű dolog iránti megértő szeretetével, jóindulatával azonnal megbeszélésre hívatta össze az összes helyi ipartársulatok vezetőit, a kik előtt örömmel bejelentvén az iparkamara adományának a tényét, egyuttal kijelentette, hogy ő a bizottság elé terjesztendő utólagos jóváhagyás reményében elnökileg az iparfejlesztő bizottság pénztárából is 100 koronát kifizetni rendel, mivel mint a hozzászólásokból is meggyőződött, az így 280 koronára pótoltszámra is fölös számú felruhálandó tanonc fog akadni. Egyuttal az értekezlet helyeslése mellett felkérte Kovács Dániel ipariskolai igazgatót, Soó Domokos városi tanácsost és id. Bodrogi Istvánt a csizmadia ipartársulat elnökét, hogy vegyenek részt a ruhasegélyre alkalmas és rászoruló inasgyerekek kiválasztásában és a ruhaneműek

zám.

életle-
száján

sszony
agához
dultak.

szségek
rosszul
és esz-
t.

ab se-
aréfal-
yeztek
i ágy-
ig volt

nos a
entsé-
vígasz-
kissé

ra, az
László
t. De
léseire
y szót
tt fáj-

ekerek
végekép

kikér-
szébe

tt haza
tettét
véde-

ván a
éghyo-
s va-
atta oly

Dénes
mintegy

megrázó
nk alatt
ó volt.

büntető
gyűjteni.
kinthet-
yha az
r Dénes

a. Igy
székely
dekében
l is —
szeszés
életüket,
szitit, a

ta.

ásáról.

a boro-
ása van,
ezekben

alkotó
ék győ-
shálózza
mán tel-
k és a
ése csak
boroná-
ér táp-
savak a
ságosan
válthat-
mészetü
ét, elha-
megint
ye lenne
o fűvek
k, möh-
karmány
alnak el

Legszébb kivételben, ugyanott

Kobrak-cipők

Leszállított árban kaphatók.



bevásárlásában. Az így megalakult szűkebbkörű bizottság feladatát karácsonyra nagy buzgalommal és körültekintéssel el is végezte. Segélyben részesültek a következő törekvő tanoncgyerekek: Benkő Mihály, Gellért Ferenc, Toró János, Sándor György, Szöllösi György, Daniel József, Erdős Mihály, Csiki Sándor, Szeles Sándor, Szemerjai Albert, Mihály András, Pál Péter, Palavics Márton, Csont István, Pálfi Gergely, Szabó Sándor, Péter József, Kakasi István, Szabó István, Bokor Dénes, Jakab Sándor, Kádár Ferenc, Balázs József, Bálint Ignác, Bombér Dénes, Simó György, Hajdu Márton, Borbély Ferenc, Ágoston Ferenc, Virág Lajos és Bokor Gábor. Valamennyien a szerint, hogy mire volt a leginkább szükségük, vagy egy pár csizma, egy-egy meleg felső, vagy nadrág, sőt egész rend ruha örömeiben és hasznában részesültek, s most hálás szívvel gondolnak az őket ért jóindulatu gondoskodásra, egy olyan tényre, mely dicséretre nem szorul, mert önmagát és megvalósítót dicséri. Ezek közé tartozik még Szöllösi Samu ur is, aki 30 koronányi kegyes adományával szintén hozzájárult a fuk fölségeléséhez.

Meghívó a székelykereszturi ifjuság Székelyudvarhelyt 1909 febr. 2-án a Budapest-szálló színháztermében a székelykereszturi államilag segélyezett községi polgári leányiskola tanszér szükségleteinek javára táncmulatsággal egybekötött színelőadására, melyre a n. é. közönséget e helyen is tisztelettel meghívja a rendezőség. Kezdete fél 8 órakor. A nemes cél érdekében kérjük a szíves jóindulatu pártfogást. Helyárak: Páholy 8 K, támlásszék 2 K, kőrszék 1 K 60 f, zártszék 1 K 20 f, földszinti állóhely 1 K, diákjegy 60 f, karzati ülő I-II. 1 K, a többi 60 f, állóhely 40 f. A karzatra váltott jegyek a táncmulatságra nem érvényesek. Jegyek előre válthatók Betegh Pál könyv- és papirkereskedésében Székelyudvarhelyt Kossuth-utca 31. Védnökök: Ugron Ákos főispán, Sebess János dr. alispán, Válenstik Ferenc dr. tiszti főügyész, Solymossy Endre orsz. képviselő, Mátéffy Domokos a Székely Társaság elnöke, Báró Orbán Ottó közb. elnök, Gróf Mikes János főesperes, Vajda Ferenc ref. esperes, Kisgyörgy Sándor unit. esperes, Raffaj Domokos unit. esperes, Betegh Pál főszerkesztő, Persián János keresk. elnök, Demeter Lőrinc dr. udv. j. főszolgabíró, Gállfy Kálmán kereszturi j. főszolgabíró, Szabady Tivadar oklándi j. főszolgabíró, Sándor Albert föld-birtokos, Szász Ferenc tanítóegyl. elnök, Gállfy István jegyzőegyl. elnök. Színre kerül: Csalódások, vigjáték 4 felvonásban Kisfaludi Károlytól. Személyek: Gróf Elemir Horváth Lajos, Báró Kényesi Radó Dénes, Köröndy Lina fiatal özvegy Lányi Irénke, Lombai uradalmi inspector Solymossy Soma, Elek ennek fia hadnagy Csonka Árpád, Lidi rokona Horváth Irénke, Luca kisasszony Bándi Rózsika, Mokány földesur Farkas Gábor, Vilma Lina társalkodónője Pelczér Vilma, Tamás uradalmi kertész Szalontai Gábor, Antal Elemir inasa Páll Dénes, Péter Lina inasa Marossi Gyula. Történi Elemir és Lina közös jószágán. Előadás után tánc reggelig.

Nyilt-tér.*

Felünk Benedek Aladár jh. ur érdekében kinyilvánítjuk, hogy ő és Szabó Árpád, collegiumi tanár ur között f. hó 11-én lefolyt ügyre vonatkozóan.

* E rovatban megjelent közleményeknek nem alakja, sem tartalmáért felelősséget nem vállal a Szerk.

natközölg Szabó ur kijelentette, hogy „rendőrökkel eltávolítottam“ kifejezését sértőleg nem használta, tehát felünkre nézve a sértő kifejezés illuzóriussá válik; másfelől Szabó ur kijelentette azt is, hogy a felünk által neki mondott „spiczli“ szót személyes sértésnek nem minősíti, mivel ez a kifejezés őt, mint hivatali közeget érintette.

Az ügyet mind magunk, mind felünk részéről befejezettnek nyilvánítjuk.

Székelyudvarhely, 1909. jan. 14-én.

Bálint József jh.

Gonda Tibor jh.

mint Benedek Aladár jh. ur megbízottai.

Fogzás.

Ugyan adjatok a szenvedőnek SCOTT fele Emulsiot és kiméjletek meg almatlan éjszakától. A fogak minden fájdalom és belbaj nélkül bujnak elő, fehérek, erősek és egyenesek lesznek. A gyermek szereti a



SCOTT-féle Emulsiot

és készséggel fogja azt szedni. Az emésztést, ha meg van zavarva, mindenkor helyre állítja és előmozdítja.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 f. Kapható minden gyógyszerárban.

Kiadja Betegh Pál villam-motoros könyvnyomató és könyvkötő-intézete.

Téli menetrend.

Szv.	Gyv.	Budapest k. p. u. — Predéal — Bukarest — Palanca	Gyv.	Szv.
506	502	III. I — II.	501	507
Állomások				
820	915	i Budapest k. p. u.	750	720
1121	1112	é Szolnok	539	344
144	1247	é Püspökladány	408	117
—	218	é Debrecezen	239	1040
348	211	é Nagyvárad	1110	1109
827	523	é Kolozsvár	—	559
733	937	é Dés	—	340
1016	726	é Aranyosgyéres	930	348
1043	755	é Torda	852	318
1044	750	é Székelykocsárd	900	370
453	1025	é Marosvásárhely	615	1225
1143	831	é Tövis	812	157
—	930	é Gyulafehérvár	700	1244
—	403	é Arad	1231	682
800	1220	i Budapest k. p. u. Aradonát	1225	605
404	1000	i Arad	438	823
1056	748	i Gyulafehérvár	910	225
1206	838	é Tövis	812	157
1239	905	é Küküllőszög	785	1253
802	911	i Küküllőszög — Parajd	648	1228
902	228	é Parajd Szováta és Korond fűrdők	105	745
127	944	é Kiskapus	656	1146
358	1257	é Nagyszében	445	731
390	1055	é Segesvár	549	954
320	1110	i Segesvár-Sz. udvarhely	600	917
326	1114	é Héjjasfalva	526	930
402	1150	i Héjjasfalva-Sz. udvarhely	531	849
431	1229	é Székelykeresztur	430	815
606	155	é Székelyudvarhely	305	700
632	135	é Földvár-Előpatak-fűrdő	313	637
712	209	é Brassó	245	546
900	219	é Predeal	112	—
111	331	é Bukarest	800	—
805	920	i Brassó Kézdivásárhely-Bereczk	159	638
841	305	é Sepsiszentgyörgy	1241	505
1008	430	é Kézdivásárhely	1038	—
1249	705	é Kézdivásárhely	952	154
134	759	é Kézdivásárhely Vénus-ásványvíz-forrás, kőbányák, lenmagolaj készítés	905	1257
225	856	é Bereczk	1205	425
1035	500	i Sepsiszentgyörgy-Gyimes-Palanca	1113	346
1114	610	é Málnás-fűrdő	1038	321
1143	628	é Tusnádfűrdő	903	223
1242	851	é Csikszentreda	824	151
115	900	é Mádéfalva	520	—
336	306	é Gyimes	—	1002
346	346	é Palanca	755	150
200	940	é Mádéfalva	500	1020
440	1230	é Gyergyószentmiklós	—	—

Nyomatott Betegh Pál villam-motoros könyvnyomató intézetében Székelyudvarhelyt. 1909.

— Eladó 7 szekér széna és 3 szekér sarju Kobátfalván. Bővebb tájékoztatást nyújt Ferenczy esendörhadnagy Székelyudvarhelyt.

Egy jó irásu nőt

irodai munkára teljes ellátás és havi 10 korona fizetéssel felveszek. Alломásfőnökség Szováta.

Aki hirdetni akar

sikerrel, az forduljon az Általános Tudósító (Leopold Gyula) hirdetési osztályához, Budapest, VII. Erzsébet-körút 41., ahol hirdetések az összes létező bel- és külföldi hírlapokban és naplókban, szakértelemmel, leírásmeretesen, pontosan és szolid áron eszközölnek. Több mint 200 naptár kizárólagos képviselő, vidéki lapok központi hirdetési osztálya, számos hírlap kizárólagos kezelője. Diszes újságkatalógus, képes naptárjegyzék és minden felvilágosítás a t. c. hirdetőknél díjmentesen.

Kitünő főzött

ECET

nagyban és kicsinyben, állandóan előnyös árak mellett kapható

Csia Paláza

ecetgyárban Székelyudvarhelyt, Potófi-utca (ezelőtt Cigány-utca) 22. szám alatt.

!!! Jó minőségű honi gyártmány !!!

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Ki a Yes-Oui-Si

című lapot megrendeli, játszva, minden megerőltetés nélkül és önállóan az angol és francia nyelveket alaposan megtanulhatja. — Előfizetési arnyegyedévre 1—1 kiadásra 3 K. — Megrendeléseket elfogad a „Székely-Udvarhely“ kiadó-hivatala Székelyudvarhelyt és mutatványszámot küld a Yes-Oui-Si kiadóhivatala Budapest, VI. Andrassy-ut 97-ik szám.

Névjegyek, Meghívók, Eljegyzési és Esküvői valamint gyógyszerjelentések, ugyszintén mindenféle könyvnyomdai és könyvkötői munkálatok izléses kivitelben, gyorsan és pontosan készülnek

Betegh Pál villamos üzemre berendezett könyvnyomató és könyvkötő-intézetében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt.

Ai éki megrendeléseket azonnal elintézi.

FESTŐMŰVÉSZET REMEKEI.

RÉGI MESTEREK: Murillo, Rembrandt, Hobbema, Liotard, Goya, Rexi, Tizian, Turner, Rogier, Id. Hals, Id. Holbein, Reynolds, Raffael, Botticelli, Luini, Fra Angelico, Ferrari, Dürer, Caravaggio, Rubens, Velazquez és mások leghíresebb alkotásainak gyűjteménye az eredeti festményeket hiven előtáró színes másolatokban egyenként is kapható 23/33 cm. nsban:

BETEGH PÁL KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN SZ.-UDVARHELY Kossuth-utca 31. sz. a.

Szép jelmezruhákat

estekre olcsón lehet kölcsön venni

Karda Dé es

fűszerkereskedésében Székelyudvarhelyt, Kossuth Lajos utca 61. sz.



Dr. Wagner Vilmos-féle Menthol sósborszesz

a leghatásosabb háziszser. Kapható: gyógyszerárakban, drogeriákban, fűszerkereskedésekben stb. vagy közvetlenül „Isten szemé“ gyógyszerárában Teke (Kolozs-m.) Egy üveg ára 40 f, 1 K és 2 K. Ismét-elárúsítóknak legmagasabb engedmény.

A Liniment Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb fájdalomosillapító szernek bizonyult köszvénynél, osztnál és meghűléseknél, bedörzsölésével süléképpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjegyvel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerára az „Arany oroszlánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.